

Sammensætning af Skoledirektionen ikke er tilfredsstillende. Jeg kunde ønske den ændret saaledes, at Skoledirektøren blev Medlem af Skoledirektionen. Han er det i Øjeblikket, og jeg tror, det vilde være urigtigt at fjerne ham derfra. Skoledirektøren i Hovedstaden har efter min Mening en af de mest ansvarsfulde Stillinger i Landet. Byens uhyre Vækst og de usle Boligforhold bevirker, at Skolen faar et stedse stigende Ansvar for Ungdommens Opdragelse og Moral, og derfor maa det være en fremragende dygtig Personlighed med stor Indflydelse, der staar i Spidsen for det københavnske Skolevæsen.

I øvrigt skal jeg ikke komme ind paa Enkeltheder, men indskrænke mig til at udtale Ønsket om, at det Udvalg, som nu vil komme til at behandle denne vigtige Sag, i nogenlunde overskuelig Tid maa kunne tilendebringe sit Arbejde.

J. Jacobsen: Under de Forhandlinger, der har været ført om vort Skolevæsen saavel i Slutningen af sidste Rigsdagssamling som i den forløbne Del af indeværende Samling, er der især to Synspunkter, som har gjort sig gældende. Til den ene Side er man gaaet ud fra den Opfattelse, at Lovgivningen har saa overordentlig meget at betyde for vort Skolevæsens Udvikling. Derfor trænges der saa haardt til Skole-reformer, mener man fra den Side, og de, der gaar videst, mener vel endog saa, at det, det gælder om, er ad Lovgivningens Vej rent teoretisk at bygge en Idealskole op, som det saa maa blive Livets Sag at underordne sig. Andre er gaaet ud fra den modsatte Opfattelse, at Lovgivningen betyder saa grumme lidt for Skolens Liv og Gerning; derfor interesserer man sig fra den Side i tilsvarende Grad mindre for at reformere vort Skolevæsen, og derfor vil man ikke gaa videre ad Reformernes og Lovgivningens Vej, end Livets Krav gør det nødvendigt.

Disse to modstridende Opfattelser kan vel gennem Forhandling nærme sig noget til hinanden; men de vil vanskelig helt kunne falde sammen, dertil er Udgangspunkterne for forskellige. For mig staar det saaledes, at der ikke kan være Tvivl om, at den sidste Opfattelse, at Lovgivningen skal rette sig efter Livets Krav, vil være den mest tjenlige at lægge til Grund for Udviklingen af vort Skolevæsen. Det forekommer mig ogsaa, at selve Folkeskolens Historie giver Anvisning paa at gaa den Vej. Ser vi nemlig paa den faktiske Tilstand indenfor vort Skolevæsen, viser denne Tilstand tydeligt nok, at Udviklingen indenfor

vor Skoleverden stadig er gaaet forud for Lovgivningen. Vi er ikke alene i vor Skolepraksis for nærværende Tid ude over det, som man plejer at kalde vor Folkeskoles Grundlag, nemlig Skoleanordningen af 1814, men vi er i Virkeligheden langt ude over alle senere Skolelove. Ser vi ud over vort Skolevæsen, vil det vise sig, at der indenfor dette er ansat langt flere Lærere, end Loven kræver. Der er færre Børn og flere Fag i mange Klasser, end Loven forlanger. Skolebygningerne og deres Udstyrelse gaar mange Steder langt ud over Lovens Krav. Lærernes Boliger og Lærertilbuddene er sikkert ogsaa mange Steder adskilligt ud over, hvad Loven kræver. Det er i det hele taget interessant at lægge Mærke til i Anledning af den sidste Lønningslov, vi fik indført for Folkeskolens Lærere, at der i denne Lov blev fastsat to Lønningssatser, en lavere og en højere, for at de Kommuner, der ikke mente at kunne magte den højere Sats, kunde falde ned paa den lavere. Men hvis vi gennemgaar Lønningerne for hele Landet, vil det sikkert vise sig, at grumme faa Kommuner er blevet staaende ved den lavere Lønnings-sats; saa godt som alle er gaaet op paa den højeste. Alt dette viser, at ogsaa indenfor den af Staten og Kommunerne ordnede Skole betyder det frivillige Fremskridt, om ikke mest, saa dog overmaade meget.

Jeg anfører ikke dette, fordi jeg i og for sig underkender Betydningen af en god ydre Skoleordning, tilvejebragt gennem Lovgivningen; men jeg anfører det, fordi jeg gerne stærkt vilde understrege, at en saadan Ordning er nu en Gang ikke Hovedsagen. Den Skoleopfattelse, som jeg maa dele, gaar ud paa, at det, som det først og fremmest kommer an paa, er, at Folkets Skole skal udvikle sig indefra, ud fra Befolkningens eget Initiativ og i nøje Forbindelse med Folket selv. Den skal saa at sige vokse op af selve Folkejordbunden, ikke i Kraft af et gennemtænkt Lovsystem, men i Kraft af Folkets egen Tillid og egen fri Tilslutning til deres Skole. Det nytter ganske sikkert ikke at give Befolkningen en Skoleordning, der ligger langt ud over det, som Befolkningens brede Lag ønsker. En saadan Skole vil Befolkningen ikke kendes ved som sin Skole, og derfor vil dens Arbejde ogsaa i mange Maader blive forgæves. Nej, uden en saadan nøje Forstaaelse og Tillid mellem Befolkningen og dens Skole, i snævrere Forstand mellem Lærere og Forældre, vil selv det bedste lovordnede Skolevæsen, om ikke komme til at arbejde helt forgæves, saa dog komme til at arbejde under en saadan Gnidningsmodstand fra